

Prof. dr hab. Anna Tyrpa
Instytut Języka Polskiego PAN
Kraków

Recenzja pracy doktorskiej mgr Jadwigi Stępnik-Szeptyńskiej

Tabu językowe w ludowych pieśniach ukraińskich

napisanej pod kierunkiem prof. dr. hab. Adama Fałowskiego na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Jagiellońskiego w 2014 roku (216 stron)

Tematyka tabu językowego była rzadko poruszana w językoznawstwie słowiańskim przez wiele lat. Wpływała na to cenzura obyczajowa (a za nią instytucja cenzury), która ograniczała publikacje tekstów wykraczających poza normy przyjęte w społeczeństwie lub pozwalała tylko na publikacje pozbawione drastycznych treści. Od lat 90. XX wieku nastąpiła w tej kwestii zmiana – w Polsce zniesiono cenzurę państwową. Ukraina, od kiedy stała się wolnym państwem, kieruje się własnym prawem. Między innymi znajduje to odbicie w poszerzeniu zakresu tematów, objętych zainteresowaniem badaczy. W 1990 roku Adam Fałowski pisał: „Nie da się w żadnym razie zaprzeczyć, że słownictwo zwane nieprzyzwoitym czy agresywnym należy do języka, jest jego składnikiem, i, tak jak wszystkie elementy języka, nie może być przez językoznawców ignorowane. Co więcej, wydaje się, że językoznawca ma nawet moralny obowiązek poddać naukowej refleksji także i te mniej szlachetne przejawy rzeczywistości językowej.”¹

Tę myśl Mistrza podjęła Jego uczennica, wybierając na rozprawę doktorską nietłoczyliwy temat tabu, a zwłaszcza jego łamanie, w ludowych pieśniach ukraińskich. Rozprawa składa się z *Uwag wstępnych*, trzech rozdziałów, *Zakończenia*, *Źródeł*, *Literatury*, *Wykazu skrótów*, *Summary* i *Indeksu leksemów i wyrażen użytych w pieśniach*.

Uwagi wstępne (s. 5-40) zostały podzielone na sześć podrozdziałów, w których Autorka omawia najważniejsze założenia swojej pracy.

Podrozdział 1. *Pojęcia* (s. 5-11) jest wyjaśnieniem podstawowych dla podjętego tematu terminów: tabu, eufemizm i wulgaryzm. Uniwersalne, obecne we wszystkich społecznościach

¹ *Z badań nad rosyjskim i polskim słownictwem niecenzuralnym*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego” CMLXII, „Prace Językoznawcze” 101, s. 21-28, cytaty ze s. 28.

zjawisko tabu powoduje istnienie na płaszczyźnie językowej eufemizmów i wulgaryzmów, które są analizowane w kolejnych rozdziałach rozprawy.

W podrozdziale 2. *Materiał i źródła* (s. 11-20) Autorka zrelacjonowała, jakie zbiory pieśni wzięła pod uwagę. Musiała się ograniczyć do pięciu zbiorów pieśni (ich wykaz *Źródła* znajduje się na s. 187), ponieważ wzięcie pod uwagę całego materiału folklorystycznego przekroczyłoby możliwości opisu w jednej dysertacji. Wybrała spośród pieśni obrzędowych rodzinnych dwa typy – pieśni weselne (jeden zbiór) i lamenty pogrzebowe (dwa zbiory). Do tego dołączyła dwa zbiory pieśni zwanych po ukraińsku *copomiŭki*, a po polsku – *wstydlive* lub *obsceniczne*. Zauważmy, że te dwa ostatnie zbiory ukazały się dopiero w 2001 i w 2003 roku. Wcześniej było to niedopuszczalne. Ciekawe, że pieśni obsceniczne były zarazem obrzędowe, a wykonywano je w czasie obrzędów skoncentrowanych na pobudzaniu płodności. Wymieniając ich gatunki, pani Stępnik-Szeptyńska użyła terminu pieśni *kupalskie*. W polskiej literaturze jego ekwiwalentem jest termin pieśni *świętojańskie* (by wspomnieć choćby *Pieśń świętojańską o Sobótce* Kochanowskiego). Oczywiście chodzi o pieśni wykonywane w noc św. Jana (Kupały). Wschodniosłowiański termin nie jest już jednak obcy Polakom, skoro w 2011 w Sopocie odbył się koncert Pieśni Kupalskich.

Trzeci podrozdział *Stan badań* (s. 20-23) przynosi rzetelną relację z osiągnięć ukraińskiego i polskiego językoznawstwa w dziedzinie prac na temat tabu językowego. Można by jeszcze oprócz monografii Anny Dąbrowskiej wymienić jej *Słownik eufemizmów polskich, czyli w rzeczy mocno, w sposobie łagodnie* (I wyd. 1998). Jak dotąd nikt nie opracował monografii o tabu w pieśniach ludowych, co zachęciło panią magister do podjęcia tego wyzwania.

W czwartym podrozdziale Autorka przedstawia *Metodę i cel pracy* (s. 23-29). Szczególne znaczenie ma tu kontekst. Badacz pieśni ma tę przewagę nad badaczem izolowanych form wyrazowych (często - dialektologiem), że analizowane wyrazy rozpatruje w tekstach, a to niezwykle ułatwia interpretację znaczeń. Oprócz terminów *kontekst* i *konsytuacja* przyjęto stosunkowo nowy termin *kotekst*, oznaczający „wewnątrztekstowe otoczenie danego elementu wypowiedzi” i termin ten konsekwentnie stosowany jest w dalszej części pracy. Nie zawsze daje się ustalić, jaki wyraz kryje się za eufemizmem. Niekiedy eufemizm jest odpowiednikiem znaczenia podlegającego tabu, a nie – konkretnego słowa.

Jako że pieśni ludowe stanowią główny trzon folkloru, w podrozdziale 5. (s. 29-36) scharakteryzowano pojęcie *folklor* i różne jego rozumienie. Autorka przyjęła, że jest to „ustna twórczość ludowa”. W sposób kompetentny i wyczerpujący omówiła główne cechy folkloru, a

więc: formułczość, powtórzenia, paralelizmy, zdrobnienia i symbolikę. Wspomniała też o konwencji w folklorze oraz o relacji między językiem folkloru a gwarą.

Ostatni, szósty podrozdział *Uwag wstępnych* nosi tytuł *Obrzędowy kontekst funkcjonowania pieśni weselnych i lamentów pogrzebowych* (s. 36-40). Tu został omówiony obrzęd weselny (ze względu na towarzyszące mu pieśni o tematyce erotycznej)² i obrzęd pogrzebowy (ze względu na lamentsy).

Rozdział I. *Tabu w pieśniach weselnych i obscenicznym* (s. 41-135) jest podzielony na dwie części: I.1. *Płciowość człowieka* (s. 41-131) i I.2. *Wydalenie* (s. 131-135). Już samo porównanie liczby stron zajętych przez każdą z części wskazuje, że tematyka związana z płcią dominuje (90 stron) nad tą drugą (4 strony). Jeśli weźmiemy pod uwagę, że rozdział II. *Tabu w lamentach pogrzebowych* (s. 136-168) liczy 32 strony, to zobaczymy, że śpiewanie o miłości było dla ludu najważniejsze i może symbolizować triumf życia nad śmiercią. Tak więc partia rozprawy nasycona erotyzmem jest najobszerniejsza.

Wobec obfitości materiału dotyczącego płciowości ludzkiej Autorka musiała zastosować klasyfikację. Podział ogólny wyznaczył następujące grupy: *Narządy płciowe męskie* (s. 41-56), *Narządy płciowe żeńskie* (s. 57-79), *Dziewictwo* (s. 79-93), *Współżycie seksualne* (s. 93-128) i *Ciąża* (s. 128-131). W czterech pierwszych wyróżniają się powtarzające się kategorie *Nazwy/wyrażenia wulgarne i obsceniczne* oraz *Grupy tematyczne*. Jeśli chodzi o nazwy wulgarne i obsceniczne, to warto zauważyć, że podstawowe nazwy są wspólne wielu językom słowiańskim (a przynajmniej wschodniosłowiańskim i polskiemu). Świadczy to o dawności tych słów, być może powstałych już na gruncie prasłowiańskim. Natomiast w *Grupach tematycznych* Autorka musiała się wykazać wnikliwością i precyzją w analizie tekstów pieśniowych, by zauważyć, jakich kategorii semantycznych użyto do nazywania narządów płciowych męskich (nazw przedmiotów, zwierząt, części ciała człowieka i zwierząt, roślin i ich części, żywności, garderoby oraz zaimków).

Eufemizmy zastępujące nazwy narządów płciowych żeńskich układają się w grupy: przedmioty; materiały; ubrania i ich części; miejsca, rośliny, ich części, substancje roślinne; zwierzęta; nazwy osób; części ciała; żywność. Tu mała poprawka do s. 74-75: nie cztery, lecz trzy leksemy pochodzące od *кyp* 'kogut' oznaczają żeński organ płciowy: *кyрка*, *кyрочка*, *кyпуца*.

² Być może byłoby użyteczne skorzystanie z książki Agaty Kwaśnickiej *Polsko-ukraińskie związki leksykalne w zakresie obrzędowości weselnej w gwarach okolic Przemyśla*, Kraków 2005.

W *Grupach tematycznych* odnoszących się do dziewictwa niesłuszne wydaje mi się oddzielenie *Kaliny* (s. 83-85) od *Roślin i ich części* (s. 88-89). Przecież kalina to roślina. Tym bardziej, że w znaczeniu ‘pozbawić dziewictwa’ zamiennie występują kalina i malina: *зморозити калиноньку* (s. 85) i *зморозити малинецьку* (s. 89). W tym podrozdziale w punkcie I.1.3.1. pojawia się po raz pierwszy termin *wyrażenie: Wyrażenia wulgarne i obsceniczne* (s. 80). Trzeba zauważyć, że Autorka używa go tu i dalej w sensie szerokim jako ‘sposób przekazania treści’, a nie w sensie sprecyzowanym we frazeologii jako ‘związek frazeologiczny pełniący w tekście funkcję rzeczownika’ (Andrzej Maria Lewicki).

W rozdziale o płci najliczniejsza jest podgrupa *Współżycie seksualne*. Tu inwencja anonimowych twórców pieśni spowodowała, że akt płciowy kryje się pod zasłoną bardzo różnorodnych tematów: odzież (przygotowywanie na nią materiałów, jej niszczenie, reparacja); tematyka kulinarna (przygotowywanie składników, przyrządzanie posiłków, spożywanie pokarmów); grzybobranie; rzemiosło; tematyka religijna; gra na instrumentach; prace polowe; hodowla zwierząt; zachowania i potrzeby zwierząt; zachowania, potrzeby, odczucia człowieka; wyrażenia oznaczające sen, odpoczynek; wyrażenia wykorzystujące leksemy oznaczające ‘brzuch’ i ‘nogi’; naruszenie nietykalności cielesnej; czynności rytmiczne, powtarzalne, gwałtowne; przemieszczanie; wyrażenia oznaczające umieszczenie, ulokowanie czegoś w jakimś miejscu; wyrazy dźwiękonaśladowcze; zwroty zróżnicowane tematycznie; wyrażenia z czasownikiem *datu/давamu*. Ilość grup wydzielonych przez Autorkę świadczy o mozolnej pracy, którą wykonała, by w ogromnej masie fragmentów mówiących o miłości cielesnej odnaleźć wspólne motywy i zaprowadzić porządek. Do tej partii pracy mała uwaga: na s. 102: *гнуми санки* – brak cytatu z pieśni. Do s. 110: Czy dobre jest sformułowanie *Wyrażenia oznaczające sen, odpoczynek?* Czy nie chodzi raczej o *Wyrażenia oznaczające wspólne spędzanie nocy?*

Najciekawsze wydają mi się eufemizmy zaczerpnięte ze sfery religijnej (s. 103-106), tym bardziej że pokazują pewne rysy prawosławia, np. *проскупу ісму*. Przy okazji zwracam uwagę, że słowo to w tłumaczeniu na polski brzmi *prosfora* ‘hostia w kościele prawosławnym’. Podobny temat poruszyła już kiedyś Anna Dąbrowska: *W Adamowyn stroju chodzić krętymi drogami. O eufemizmach wywodzących się z języka religijnego* („Poradnik Językowy” 1996, z. 10, s. 33-39). O tym, że paralele religijno-seksualne odzywają się i we współczesnych tekstach, świadczą fragmenty z powieści: „Twoje... tego... wyznanie seksualne to jest twoja sprawa.”; „Bo ja cię muszę uprzedzić, tato, jeśli chcesz mnie nawracać na hetero...”³

³ Monika Szwaja, *Nie dla mięczaków. Historia krótkiej wolności Piotra V.*, Warszawa 2011, s. 74, 81.

Krótki rozdział o wydalaniu pokazuje, że słownictwo z tego zakresu jest wspólne Słowianom wschodnim i zachodnim, a przynajmniej polskiemu ludowi, gdyż występują w gwarach.

Rozdział II. *Tabu w lamentach pogrzebowych* został podzielony na trzy części: *Śmierć; Pogrzeb; Cmentarz, grób, trumna*. Najbardziej rozbudowane są sposoby wyrażania śmierci. Na s. 141-143 umieściła autorka cytaty z lamentów pogrzebowych realizujących koncept, że grób to dom. Tu można by jeszcze odwołać się do prac: Л. Г. Невская, *Семантика дома и смежных представлений в погребальном фольклоре* („Балто-Славянские Исследования” 1981, s. 106-121) i Kazimierz Długosz, *Dom w zaświatach i dom wiecznej nocy* (w: *Dom w języku i kulturze*, red. Grażyna Sawicka, Szczecin 1997, s. 263-271). W przykładach z lamentów pogrzebowych uderza ich aktualność. Wydaje się, że ten gatunek folkloru nie odszedł jeszcze na Ukrainie do lamusa. Świadczą o tym przykłady, w których mowa o Krasnej Armii (s. 143), o śmierci na froncie (s. 159), a nawet o tym, że student szykujący się do zawodu inżyniera zginął w wypadku motocyklowym (s. 144). Słyszałam od studentek w Kielcach, że gdzieś po wsiach można jeszcze usłyszeć na pogrzebie zawodzenie profesjonalnych płaczek, ale sama się z tym nie spotkałam.

Co do interpretacji czasownika *ночувати* użytego dla oznaczenia śmierci przez związek z nocą, ciemnością (s. 145), to dodałabym jeszcze element leżenia, pozostawania w pozycji leżącej, który wiąże osobę śpiącą z osobą martwą. Wtedy trumna byłaby rozumiana jako łóżko.

Na s. 147, p. 103 *безпідний* został określony jako rzeczownik. A czy nie jest to przymiotnik?

Na s. 162 Autorka odsyła do s. 15, gdzie ma być mowa o lamencie żartobliwym, ale tam tego nie ma.

Rozdział III. nosi tytuł *Sposoby wyrażania treści tabuizowanych w ukraińskich pieśniach ludowych* (s. 169-186). Został podzielony na dwie części. W pierwszej Autorka pisze o tym, jak w pieśniach tabu jest łamane. W wyniku nieprzestrzegania norm obyczajowych powstają wulgaryzmy i obscenizmy, eufemizmy wulgarne, a także stosowana jest personifikacja narządów płciowych. W drugiej części tego rozdziału mowa jest o mechanizmach eufemizacyjnych. W ludowych pieśniach ukraińskich zastosowane są środki formalne (słowotwórcze, leksykalne i kompozycyjne) lub semantyczne (metafora, metonimia, symbol, peryfraza, aluzja i ironia). W rozdziale tym pani Stępnik-Szeptyńska wykazała dobrą znajomość wszystkich tych środków a także zdolność do identyfikowania ich na żywym materiale z folkloru. Mam tylko zastrzeżenie do toku wywodu na s. 174, gdzie napisano, że Dąbrowska w pracy z 1993 roku wzorowała się na artykule Widłaka z roku 2008.

Literatura (s. 187-197) składa się z pozycji w języku polskim (6 stron) i w ukraińskim i rosyjskim (4,5 strony). Poniżej przedstawiam szczegółowe uwagi do niektórych opisów bibliograficznych:

- s. 187: W opisie pozycji Bartmiński J., 1993 zabrakło informacji, że chodzi o tom II *Encyklopedii kultury polskiej XX wieku*.
- s. 187: Dlaczego pozycje Bogatyriew P., Jakobson R., 1979a i 1979 różnią się opisami?
- s. 188: Brzozowska ma na imię Dorota, a pełny tytuł jej książki brzmi *O dowcipach polskich i angielskich: aspekty językowo-kulturowe*.
- s. 188, 189: Dąbrowska A., 1991a, 1991b, 1992, Engelking 1991 – powinno być *Język a kultura*, ponieważ dopiero od 13 tomu zmieniono pisownię tytułu na *Język a Kultura*.
- s. 189: W pozycji Kolberg O., 1964 zabrakło t. 35, a w 1970 – t. 54.
- s. 189: Pozycja Krawczyk-Tyrpa A., 2001 powinna być po Krawczyk-Tyrpa A. 1996a (chronologia).
- s. 190: Zamiast Pisarkowa K., 1994 powinno być Pisarkowa K., 1994a.
- s. 191: Zamiast Pisarkowa K., 1994 powinno być Pisarkowa K., 1994b.
- s. 191: Zamiast Profanová powinno być Profantová.
- s. 191: W opisie pozycji Sawicka G., 2009 zabrakło Dąbrowska A. (red.)
- s.196: СД – t. I-V, 1995-2012.

Mam też pewne uwagi na temat korelacji między skrótami bibliograficznymi stosowanymi w rozprawie a literaturą:

- s. 197: ЭССЯ, a na s. 42 СССРЯ. Jak powinno być?
- s. 5, 8: ЕЈО, *Encyklopedia językoznawstwa ogólnego* – brak na s. 188.
- s. 11: Ставицька 2003 – brak na s. 196.
- s. 43: ВТССУМ – brak na s. 193.
- s. 8, p. 4: Pisarkowa 1994 → Pisarkowa 1994b
- s. 24: Pisarkowa 1994 → Pisarkowa 1994a
- s. 6, 7, 154, 172, 180: Krawczyk-Tyrpa 2001 → Krawczyk-Tyrpa 2001a
- s. 22: Miljewa – dodać (2010).
- s. 23: J. Bartmińskiego „*Jaś koniki poił*” (*Uwagi o stylu erotyku ludowego*)- dodać (1974).
- s. 33: J. Bartmiński (1974) (2 razy) → (1973)

Uwagi do *Summary* (s. 199-204)

- s. 199: prepared for publishing by M. Shubravska → prepared for publishing by M. Shubravska

s. 200: Czemu polskie nazwiska *Widlak, Leszczyński, Dąbrowska* są podane w transkrypcji jako *Widlak, Leshchynski, Dabrowska*? Przecież chyba transkrypcję stosuje się do nazwisk pisanych w oryginale cyrylicą.

s. 201: theses → thesis

s. 201: Czemu Male **Genitalia**, ale Femal **Genitals**?

s. 202: is sexual *sexual intimacy* → *sexual intimacy*

Na s. 205-216 znajduje się bardzo cenny i przydatny *Indeks leksemów i wyrażeń użytych w pieśniach*. W wypadku publikacji tej rozprawy (czego jestem gorącą zwolenniczką) ten indeks będzie pomocny wszystkim kolejnym badaczom folkloru ukraińskiego, a nawet więcej - słowiańskiego.

Do recenzenta należy między innymi wyłapywanie wszelkich niedoskonałości tekstu, aby przed ewentualnym drukiem doktorant mógł ulepszyć swoje dzieło. Przedstawiam więc moje uwagi dotyczące języka, stylu, pisowni i interpunkcji, a także nieliczne błędy literowe.

Uwagi na temat języka i stylu:

s. 30: W **proponowanej** dysertacji przyjmuje się rozumienie folkloru **zaproponowane** przez – lepiej byłoby to ująć inaczej

s. 32: folklor dziecięcy, składający się z utworów dorosłych przeznaczonych dla dzieci – chyba po „utworów” zabrakło „stworzonych przez”

s. 38: złożony z służby → złożony ze służby

s. 78: szereg eufemizmów nazwy *żeńskie narządy płciowe* – niezręczne sformułowanie

s. 129: z racji wierzeń o obecności dwóch dusz w jednym ciele i związaną z tym bliskością granicy życia i śmierci → związanej z tym bliskości granicy życia i śmierci

s. 172: przedmiotowi, stanowi lub zjawisku nadaje się cech ludzkich → nadaje się cechy ludzkie

s. 177: nadaje się tekstowi komicznego wydźwięku → nadaje się tekstowi komiczny wydźwięk (nadawać *kogo, co*, a dodawać *kogo, czego*)

Uwagi dotyczące pisowni:

W tytułach książek tylko pierwsza litera ma być duża, a więc powinny one wyglądać tak:

Encyklopedia językoznawstwa ogólnego (s. 5, 8)

Słownik folkloru polskiego (s. 31, 190)

Słownik etymologiczny języka ukraińskiego (s. 42, 45, 58, 61)

Słownik języka ukraińskiego (s. 58, 61, 130, 133, 159)

Słownik wyrazów obcych (s. 8, 191)

Z kolei w tytułach czasopism wszystkie znaczące wyrazy pisze się dużymi literami, więc:

Szewcow-Szewczyk – „Poradnik Językowy” (s. 192)

Prawidłowa pisownia: *deminutivum, deminutiva* (s. 52, 53, 59, 142, 168, 176), a nie – *deminutiwum, deminutiwa*.

Zamiast pisowni rozłącznej należy stosować łączną w słowach: *niedosłownego* (s. 111), *mogłyby* (s. 184) i *dewulgaryzacja* (s. 189).

Uwaga dotycząca interpunkcji:

Poszczególne zdania pojedyncze, składające się na zdania złożone, należy oddzielać przecinkami, czego zabrakło w kilku miejscach rozprawy:

s. 10: L. Stawyćka nie precyzuje też, na czym...

s. 13: Ponadto zbiory pieśni, na podstawie których dokonano analizy, zawierają...

s. 21: M. Lesiuk twierdzi, że pieśni, w których pojawiają się określenia o charakterze wulgarnym, obscenicznym, funkcjonują...

s. 28: ...próbując na tej podstawie ustalić, czy mamy...

s. 71: Jednak ze względu na kontekst, który nie akcentuje funkcji poszczególnych roślin jako pożywienia, umieszczono...

s. 104: Oprócz tego, zestawia się je z realiami, postaciami związanymi z religią, co może...

Błędy literowe:

s. 51: piata → piąta

s. 61: Wedłud → Według

s. 79: Utarta → Utrata

s. 100: odzielać → oddzielać

s. 130: że za obok → że obok

s. 163: smierci → śmierci

s. 64: надія → Надія

s. 78, 123: перевозрм → перевозом

s. 90: кирниченьку → криниченьку

s. 107: горородом → городом

s. 144: вогорити → говорити

s. 148: сизий → сивий

s. 148: киди → куди

s. 153: смроти → сироти

s. 156, 179: с святимим → с святыми

s. 158: тм → ти

Na s. 162 w jednym cytacie występują dwa różne zapisy: *землицев, земницев*. Czy tak jest w źródle?

Czas na podsumowanie. Uważam, że przedstawiona do oceny rozprawa doktorska świadczy o dobrym przygotowaniu Doktorantki do pracy naukowej. Zaprezentowała się w niej jako dojrzała badaczka. Na taką opinię składają się: wybór niełatwego tematu, brak innej, wcześniejszej monografii na ten sam temat (ale na przykład na materiale innego języka), na której można by się wzorować, solidne zapoznanie się z literaturą przedmiotu tak w języku ukraińskim, jak w polskim, a częściowo – w rosyjskim. Należy podkreślić, że Autorka rozprawy z pokorą przyznała się do tego, że nie jest osobą czynnie posługującą się dialektami ukraińskimi (s. 27). Nie jest też native speaker'em języka ukraińskiego. W związku z tym wiele razy poszukiwała wyjaśnienia słów w różnych słownikach i opracowaniach. Innymi słowy – nie dawała się ponieść wyobraźni, a w kilku miejscach wręcz sygnalizowała możliwość innej interpretacji tekstu. Praca jest bardzo bogata materiałowo. Każdy pieśniowy cytat został wnikliwie zanalizowany i zaliczony do odpowiedniej grupy. Tematyka pracy sprawia, że powinna ona zainteresować nie tylko językoznawców – rutenistów, ale też innych sławistów, a także etnolingwistów, folklorystów i etnologów.

Na koniec stawiam trzy wnioski:

1. Proszę o dopuszczenie pani mgr Jadwigi Stępnik-Szeptyńskiej do dalszych etapów przewodu doktorskiego, ponieważ jej rozprawa odpowiada wymaganiom ustawy.
2. Wnioskuje o publikację jej rozprawy doktorskiej.
3. Wnioskuje o wyróżnienie rozprawy doktorskiej mgr Jadwigi Stępnik-Szeptyńskiej *Tabu językowe w ludowych pieśniach ukraińskich*.

Kraków, 4 października 2014